

Miljøverndepartementet

Postboks 8013 Dep.
0030 Oslo

Saksbehandler: Hans Fredrik Hoen
Direkte tlf: 64965018
E-post saksb: hans.hoen@umb.no
E-post UMB: postmottak@umb.no
Postadresse: Postboks 5003
1432 Ås
Besøksadresse:
Faks: 64 94 75 05
Dato: 10.05.2005

Deres ref: 20050184-/²

Vår ref: S.2005/423 HANSHO A. 008

Hørings svar fra Universitetet for miljø- og biovitenskap: Utkast til forskrift om rovvilterstatning for husdyr og tamrein

Det refereres til Miljøverndepartementets høringsutkast for nye erstatningsregler for sau og tamrein tatt av kongeørn og store rovdyr. Hvor annet ikke er sagt gjelder det etterfølgende sau.

Det nye prinsippet i forskriften er at en betydelig del av erstatningene utbetales i forkant av beitesesongen, og at størrelsen avhenger av risiko for rovdyrtap i det aktuelle området. Departementets intensjon er at utbetalte erstatninger dermed skal kunne gi et "overskudd" dersom sau- eller reineier oppnår å senke tapet i sin besetning. En ønsker på denne måten å motivere driftsenheten til å iverksette tapsforebyggende tiltak.

I utgangspunktet er dette et fornuftig prinsipp som overfører mer av ansvaret for å redusere tapene til den enkelte driftsenheten. En forutsetning for å få risikoerstatning er, imidlertid, at tapsforebyggende tiltak forsøkes gjennomført. Arbeidsinnsatsen ved slike tiltak vil ofte være stor, noe som innebærer at timebetalingen kan bli svært lav. Et betydelig problem er at man pr i dag har få effektive tiltak som kan forventes å redusere tap forårsaket av store rovdyr. Gjeting med og uten hund og samling i nattkve kan virke bra lokalt, men dette faller svært dyrt. Tidlig nedsanking og samling av dyrene på beite innenfor elektrisk gjerde vil også kunne senke tapet. Dette tiltaket medfører store gjerdekostnader og forutsetter tilgjengelige beitearealer i bygdenære områder. For små beitearealer vil kreve utstrakt tillegsføring, og dermed økte førkostnader og vil gi økte parasitt problemer. En kan heller ikke se at forskriften vil løse problemet hvor en har konstant høyt tap gjennom hele beitesesongen, f.eks hvor en har frittgående sau innenfor et ulverevir.

Siden det er små muligheter for å redusere tap ved tiltak i utmarka, er det først og fremst tidlig og ekstraordinær sankning som er aktuelt. Dette siste forutsetter, imidlertid, at man blir klar over skadene så tidlig som mulig og har tilgjengelig inngjerdet beiteareal til disposisjon. Vi tror derfor det kan være endel å oppnå ved intensivert oppsyn og leting etter kadaver kombinert med elektronisk overvåkning ved hjelp av dødelighetssendere (jf. Radiobjelleprosjektet). Dersom dette skal bli effektivt, bør det i størst mulig grad organiseres på nivå av sankelag og ikke utføres isolert av den enkelte saueier. Vi vil derfor foreslå at risikoerstatning som hovedregel utbetales til sanke-beitelaget som så organiserer et effektivt oppsyn og evt. skadedependende tiltak.

I områder hvor det år etter år er svært store skader, og hvor bestanden av store rovdyr skal opprettholdes, bør utmarksbeitet avvikles. Hverken økonomisk, etisk eller dyrevernmessig er det forsvarlig, år etter år, å sende dyr inn i slike områder. Slik forslaget til forskrift nå er utformet, kan det motivere driftsenheter i skadeutsatte områder til å opprettholde husdyrtallet. En bedre ordning ville vært å utbetale risikoerstatning som bygger på beitekapasitet (uavhengig av dagens dyretall) og på forventede rovdyrtap. Vi vil

foreslå at forskriftene gir hjemmel til at det utbetales en engangssum proporsjonal med beitekapasitet og risikofaktor til de eierne som ønsker å slutte med sau.

Det er en uklarhet i § 14 nest siste ledd. Formuleringen her kan tolkes som om erstatning for dokumenterte skader skal komme til fratrekk i utbetalingen av risikoerstatning. Dette virker ikke rimelig og er heller ikke i overensstemmelse med § 11, jfr også kommentarene.

Med hilsen

Knut Hove
Rektor

Einar Eriksen
Adm.direktør